

SÅDAN ER KVINDER OG MÆND OGSÅ

Ung Mundugum-kvinde, pyntet for et tiltrække sig mænds opmærksomhed

SÅDAN er det jo, lad et refræn lyde fra den afrikanske side. Sådan er det nu engang.

Sådan er mænd, sådan er kvinder. Disse seks udtalelser irriterer den amerikanske etnolog Margaret Mead, så hun sætter sig for at undersøge nogle primitive kulturer med særligt henblik på, hvordan man der opfatter mænds og kvinders egenskaber.

Hun tog til Ny Guinea, og dér var hun så uundstykelig heldig, at de første stammer, hun slog sig ned hos i de tætte urskove, var som skabt til at belyse hendes brytpose om, at i kulturer, hvor man vender en anden opfattelse af mænd og kvinder, end vi er vant til, opfører de sig også anderledes. Hun fandt en stamme, hvor kvinderne var stærkere, indbyrdes kammeratslige og usmykkede, og hvor mændene gik med stiftet arrangement af krøller, smukke bælter, trippende gang, sladdede og var følelsesmæssigt uligeværdige. Hun fandt arapsheerne, hvor mænd og kvinder er lige blide og interesserede i børn og mundugumerne, hvor mænd og kvinder er lige aggressive og voldelige og med samme stærkt erotiske temperament.

MUNDUGUMERNE er hovedsageligt fra allerede i 1931, da Margaret Mead besøgte dem, havde de havde udført deres matrikuler med dem stærkt og praktisk arbejde. De søgte for at have handelsforbindelse med mindst to nabostammer, der leverer maskotter, således at hvis de under hovedjagt kommer til at slå for mange skjel af den ene stamme, kan de handle med den anden, mens den første stamme igen vokser til.

Mundugumernes holdning over for hinanden er også aggressiv og fjendtlig, det viser sig, så snart de små børn er blevet født, ja, allerede før. Graviddetiden vækker argvild, hos mændene på grund af bekvemhed, at de har en gravid kone, alt det hun skal passe på for at det ufødte barn ikke skal tage skade — hvis hun for eksempel kommer til at træde på spindet, når mændene snitter trætrømmer, kan blive drillet af de andre mænd og lasket ude fra ceremonierne, og hvis hun har noget at gøre med sin gravide kone, kan hun oven i købet rullere, at hun får tvilling, hvad der er dødeligt forfærdende, selv et barn i vente var for meget, fordi det jo kan rullere at blive en søn, og sønner er fra fælden fædens rivaler og fjender. Hvis den vordende moder vælter graviddetiden ærgrelse på grund af mandens vrede og den seksuelle afholdenhed, som påbegynder hende, og fordi barnet jo kan rullere at blive en pige, som hun får lidt eller ingen glæde af, for piger tilhører faderen; desuden kan graviddetiden måske blivning til, at manden ser sig om efter endnu en kone.

Blandt mundugumerne regnes mænd og kvinder for at være nøjagtig ligeså voldelige, aggressive og jaloux. Kvindene er simpelthen fysisk svagere, selv om en kvinde godt kan præstere et kraftigt forsvar. En mand, som vil slå sin kone, bevarer sig derfor med en knokollenske og skærer sig først, så hun ingen våben har.

Som regel er kvinderne ubevåbnede. De lærer ikke at bruge våben, og en ikke andet, skal svareskabet nok få dem til at tænke ret. Samfundet er indrettet sådan, at mændene kæmper om kvinderne, der iøvrigt, trods og forholder sig til dem så meget som overbevidst muligt, men alligevel er det lige så tit kvinder, der vælger manden. Pigerne vokser op lige så selvstændige som drengene, og der er ingen, der vælter, at de fejlagtigt accepterer deres rolle i livet.

Mundugumerne værdsætter jomfrudom hos deres døtre og brude, og kun en jomfru kan give i bytte for en jomfru. Men pigerne trods fader og søn, og inden en pige bliver gift, kan hun godt have haft flere kærlighedsaffærer. Næsten alle unge kvinder, gifte og ugifte, går rundt i færdværende, elastiske busketter, på stadig uligefør og ofte i skide. Unge drenge og voksne mænd er på tærne ved den mindste græstevning.

De unges kærlighedsaffærer opstår pludseligt og med voldelig styrke og karakteristisk mere af lidenskab end af omhyggelighed. Når de har besluttet sig for hinanden, behøver de blot vikle et par hastigt hvirvende ord og træffe en aftale, når de mødes senere i skoven, er det kærlighedsbåndet, der fører sig som en voldelig kamp med kradsen og loden. Hvis hun kan, eddølger hun hans pite og bustrænge, hun får hendes skykker af og står dem i stykker. De vender tilbage til landsbyen med lændelæde og basket flæng, forværet og blodende anset og arme, og mange dårlige undskyldninger om, at hans fod end fast, så hun smuttede, da hun sprang efter vildt, eller hun blev skramt af en lyd i skoven, og hun løb, så hun faldt.

Mens et skolemøde mellem to elskende er vildt og voldeligt, når det foregår mere stille i søveskeden i hytten, derfor stemmer kærlighed i skoven bedst med mundugumernes temperament. Gifte mænd, der er stærkt interesserede i en af deres koner, følger med dem i skoven under foregivende af at ville hjælpe dem med søgdyrskingen. Allermest tilfredsstillende er et kærlighedsbånd, hvis det kan foregå i andre haver inde i urskoven, for så udlægges deres jomfrudom.

De ældre drenge tyranniserer de mindre børn, og børnene lærer kun sammen i konkurrence, hvor det ene barn forsøger at komme på siden af eller overgå det andet.

Mere end noget andet afskyr mundugumerbørnene, at man holder deres arme fast. De er i dette samfund ikke stædt. De venlige og hjælpsomme foragtes, de er socialt lavt værdsat, og ingen vil gifte med dem.

Arapshe-kvinden bærer altid sit barn hos sig

DER er mange andre primitive stammer på Ny Guinea, 150 km fra mundugumfolket, bor arapsheerne. Trods den relativt korte afstand og ingen rædselskel er arapsheerne så forskellagtige fra mundugumerne, som tænkes kan. Her er det almindeligt og normalt, at menneskene er fredelige, venlige og hjælpsomme. Samfundslivet styres af alle tilføjeligheder i denne retning af afvigende, mænd og kvinder med et så befløjet og aggressivt temperament, at de ikke kan tilpasse sig monokret, har det slemt, de forstår ikke sig selv, og de andre ryster på hovedet af dem.

Når en arapshekvind fortæller sin mand, at hun venter et barn, deler hun kun onyggeligt i de ting, der må gøres for at beskytte den ufødte. Om både mænd og kvinder siger man, at de føder børn. Graviddetiden anses for lige så angrende for faderen som for moderen, sær på grund af de strenge krav, venskabsskikken stiller til ham om aktivitet i de første uger efter menstruationens ophør, indtil det tidspunkt, hvorfra afholdenhed er påbudt. Efter fødslen lægger faderen sig sammen med sin kone i barselseng i en lille hytte; den første dag faster forældrene sammen, de må end ikke ryge eller drikke vand. Senere er der mange ting at gøre.

Blandt andet bringer faderens svigerinder — hans brødre koner — en stor yamrod til hytten, og faderen og moderen begynder fra hver sin ende af den at skære den i småstykker. Hver af de stykker faderen skærer af, giver hun navn efter de små drenge i landsbyen, og hans kone giver de stykker, hun skærer af, navn efter de små piger. Til sidst andrer faderen alle de små stykker bort. Hversten med denne ceremoni er at sikre sig, at barnet opfører sig gæstfrit og venligt over for andre mennesker — derfor bruger man navnene på de omkringboende børn.

Når barnet første gang er til sin far, får det navn. Det lille barn lever en varm og lykkelig tilværelse, omgivet af trostede stemmer, og aldrig alene. Drengene og pigerne er lige besværgede for de spæde såder er altid nogen til at tage sig af dem. Når moderen er på havarbejde, tager hun som regel en lille dreng eller pige med i stedet for at lægge spædbarnet fra sig. Hvis den lille barnsmøge er en dreng, bærer han barnet rundt i sine arme, hvis det er en pige, har hun den lille i en pose på ryggen.

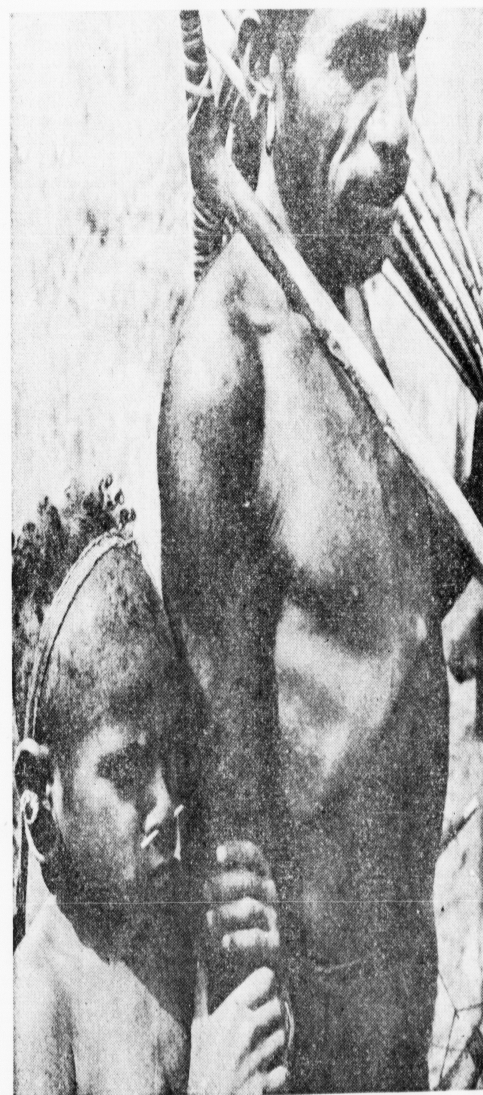
Hver gang et lille barn skrider, får det mad. Arapsheerne søger for enhver pris så meget, at et barn græder. Moderen giver sig god tid til at amme barnet og kæle for det i mens. Samtidig bliver der bygget en varm tilflugt til verden omkring barnet. Hvis for eksempel en tam gris eller hund kommer med en nygættende skude op under hendes arm, holder hun den fast, surger hendes ryg med barnets hud og rygger dem begge, mens hun rømmer. Gløde hund, søde hant, gode hund, gode, gode, gode.

På samme måde skaber moderen tilflugt til alle barnets skrigninger. Allerede for barnet kan forstå hende, hviske om kærlighed, eller der indlød mor (moder), anden mor, anden mor. Se din anden mor. Hun er rar. Hun har mad til dig. Hun smiler. Hun er rar.

Barnet skal helst vænne sig til at være sammen med moderen, så det får mere og mere over til fast føde og spændsel søger brystet. Efterhånden er det kun omhyggelighed, utryghed eller smerte, og til sidst kun frygt eller smerte, der får barnet til at søge til sin mors bryst. På grund af ønsket om langsomt vænning er der et tabu om pålægge forældrene afholdenhed; arapsheerne er desuden også klar over, at det er for lidt en klatsning for kvinder at føde børn for tæt på hinanden. Hvis et barn pludselig vænner sig, fordi der ventes et nyt, forældrene skyldfølelse. Men de forældre, der ved at lægge hånd på sig selv har søgt om, at barnet fik det fulde udbytte af moderbrystet, føler sig ikke veltilpasse og moralsk uansvarlige.

Al Lis Thorbjørnsen

Vi er så tilbøjelige til at fastslå noget som specielt kvindeligt og andet som specielt mandligt og dermed basta — Disse sikre udtalelser irriterer den amerikanske etnolog Margaret Mead, som har undersøgt primitive kulturer på Ny Guinea med særligt henblik på kvinders og mænds egenskaber

Fer og søn fra en stridder Ny Guinea-stemme